

Dkt. Gary Yates, Yeremia, Hotuba ya 10, Yeremia 3, Wito wa Kutubu, Shub

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika kozi yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Hii ni kipindi nambari 10, Yeremia 3.1-4.4, Wito wa Toba, Shub.

Kichwa cha kipindi chetu cha leo ni Wito wa Kurudi katika Yeremia 3.1 hadi 4.4, kitengo kinachofuata katika kitabu.

Katika sehemu yetu iliyopita, tuliangalia hotuba ya kesi na hotuba ya mzozo, ambapo Bwana anamtumia Yeremia kama wakili wa mashtaka. Anawaleta watu ndani ya chumba cha mahakama na kuwashawishi kuhusu hatia yao.

Kwa hivyo, tunafikia mwisho wa sura ya pili, na uamuzi ni kwamba Yuda ana hatia ya uzinzi. Wamekuwa wasio waaminifu kwa Bwana. Kumbuka, hilo lilikuwa kosa la kifo katika Israeli ya kale na Yuda.

Na kwa hivyo, hii ni hali mbaya. Tungefikiri kwamba kwa kuzingatia hilo, kitu pekee kilichobaki ni kutoa hukumu. Lakini kama tunavyoona mwishoni mwa kikao kilichopita, Mungu, kama hakimu, mara nyingi baada ya matukio haya ya mahakama, yuko tayari kuwarudisha watu kwenye vyumba vyake na kujadiliana nao na kuwaruhusu kupata fursa ya kutubu, kubadilisha njia zao, na kuepuka hukumu.

Tuliona hilo katika Isaya sura ya 1. Bwana amewalea na kuwalea watoto waasi. Wanastahili kufa. Hilo ni kosa la kifo katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Lakini njoo sasa, tusemezane pamoja. Na ingawa una hatia, umetiwa doa na damu ya makosa yako mwenyewe, na Bwana yuko tayari kukuruhusu uishi. Katika kitabu cha Mika, mandhari ya mahakama, Bwana anataka nini kutoka kwa watu wake? Israeli inapewa fursa ya kutubu na kutenda haki, kupenda rehema, na kutembea kwa unyenyekevu mbele za Mungu wetu.

Mojawapo ya aina nyingine za unabii tunazoziona katika maandiko ambazo ni za kawaida sana si hotuba ya hukumu tu, bali pia tuna kile kinachoitwa wito wa toba. Na katika sura ya 3 na sehemu ya mwanzo ya sura ya 4 katika Yeremia, ndivyo hasa tulivyo. Tuna wito wa toba.

Katika aina hii maalum, kinachotokea ni kwamba nabii anawasihi hasa wabadilishe njia zao. Na wito wa toba utajumuisha mambo mawili. Utajumuisha wito wa mabadiliko, lakini pia kutakuwa na motisha zinazotolewa kuhusu kwa nini mabadiliko hayo yanapaswa kutokea.

Wakati mwingine motisha huwa chanya. Ukibadilisha njia zako, ukifanya kile ambacho Bwana atakuomba ufanye, basi Bwana atakubariki kwa njia hizi maalum. Usipobadilisha njia zako, basi hizi ndizo adhabu na matokeo ambayo Bwana ataleta dhidi yako.

Lengo la mahubiri ya manabii halikuwa kutangaza tu kwamba hukumu ya Mungu ilikuwa inakuja. Kama hilo ndilo lilikuwa kusudi pekee la Bwana, angetuma hukumu tu. Lakini nabii Amosi anasema kwamba Bwana haleti maafa juu ya mji bila kwanza kuwaonya watu kupitia nabii.

Na hatimaye, kwa kweli, kilicho nyuma ya mahubiri yote ya manabii kwa namna fulani ni wito kwa watu kubadili njia zao. Yeremia sura ya 3, mstari wa 1 hadi sura ya 4, mstari wa 4 ni sehemu yetu inayofuata. Ni wito wa toba.

Hivi ndivyo tungeita umbo lake la kifasihi. Nilidhani tungeweza kuchukua dakika moja kabla ya kuangalia kifungu hicho na kuona wito wa toba katika nabii mwingine, nabii Amosi, ambaye kwa namna fulani alikuwa mtangulizi wa Yeremia na alikuwa mmoja wa manabii wa ufalme wa kaskazini wa Israeli wakati wa mgogoro wa Ashuru. Katika Amosi sura ya 5, mistari ya 4 na 5, na mistari mingine kadhaa hapa, tunaona wito dhahiri wa toba.

Hivi ndivyo Bwana asemavyo. Mstari wa 4: Nitafuteni mimi nanyi mkaishi, lakini msitafute Betheli wala msiingie Gilgali wala msivuke kwenda Beer-sheba, kwa maana Gilgali hakika itachukuliwa uhamishoni na Betheli itakuwa bure. Kwa hivyo, Bwana asema, nitafuteni mimi nanyi mkaishi, wala msitafute mahali patakatifu kama Betheli au Gilgali au Beer-sheba kwa sababu mtaenda huko tu na kufanya ibada zenu.

Mungu hatajibu hilo. Nitafuteni mimi na nia chanya, mtaruhusiwa kuishi. Musa alipowapa watu fungu hapo mwanzo, jichagulieni kati ya uzima na kifo, kwa namna fulani nabii anaweka chaguo lile lile mbele ya watu.

Inaendelea kusema tena wito mwingine katika mstari wa 6, mtafute Bwana na uishi. Kuna motisha chanya, chagua mwenyewe uzima au kifo. Sasa hapa kuna onyo, asije akawaka kama moto katika nyumba ya Yusufu, ukateketeza bila mtu wa kuuzima kwa ajili ya Betheli.

Kwa hivyo unaweza kuchagua kumtafuta Bwana na kuishi, au Mungu atawaka kama moto na kuwateketeza watu. Kuna motisha chanya na hasi hapo. Katika mstari wa 14, tafuta mema na si mabaya, tena motisha ili uweze kuishi na kisha endelea na ahadi ili Bwana, Mungu wa majeshi, awe pamoja nawe kama ulivyosema.

Mstari wa 15, chukieni uovu na pendeni mema, fanyeni haki langoni. Badilini njia zenu na matendo ya udhalimu. Huenda Bwana, Mungu wa majeshi, akawahurumia mabaki ya Yusufu.

Nabii anasema kila mara kuna uwezekano kwamba tukibadilisha njia zetu, Mungu anaweza kuepuka na kughairi kutuma hukumu, nasi tutaruhusiwa kuishi. Sura inaendelea katika mistari ya 21 hadi 24, Bwana anasema, Naichukia, naichukia karamu yenu, wala sifurahii mikutano yenu mitakatifu. Hata mkinitolea sadaka zenu za kuteketezwa na sadaka za nafaka, sitazikubali; wala sadaka za amani za wanyama wenu walionona sitaziangalia.

Niondoleeni kelele za nyimbo zenu na melodi ya vinubi vyenu, sitasikiliza. Sawa, nabii hapingi mila, kile ambacho nabii anapinga ni mila zisizo na mtindo wa maisha. Na hivyo anasema, ondoa mambo haya yote ya nje mnayofanya kwa ajili yangu na acha haki itiririke kama maji na haki kama kijito kinachotiririka kila wakati.

Kuna wito wa toba hapo. Achana na ibada tupu na badala yake fanya mambo ambayo Mungu amekuamuru. Na ukifanya hivyo, daima kuna uwezekano kwamba utaishi.

Kifungu hicho tena katika Isaya, njoo sasa tusemezane pamoja, asema Bwana. Ikiwa watabadilisha njia zao, Bwana ataondoa madoa ya damu. Sio dhamana tu kwamba nitakusamehe hata iweje.

Ukibadilisha njia zako, nitakusamehe kwa neema. Inasema kwamba ukifanya kile Mungu anachosema, utaruhusiwa kula na kufurahia mema ya nchi. Kitenzi cha Kiebrania kula ni wito.

Utafurahia baraka za nchi ya ahadi. Lakini usipotubu, usipoacha njia za dhambi ambazo Bwana amekushtaki nazo, basi utaangamizwa kwa upanga. Na neno hapo linalomaanisha kuangamizwa ni wito.

Kwa hivyo, chaguo lililo mbele yao ni kwamba mnaweza kula au kuliwa. Na mkimtii Mungu, mtakula na kufurahia baraka za nchi. Msipomtii Mungu, ninyi wenyewe mtaliwa na kuangamizwa kwa upanga.

Kwa hivyo, wito wa toba daima utatoa wito wa mabadiliko. Lakini pamoja na hayo, kuna motisha chanya na hasi. Tungetarajia Mungu atamke tu hukumu hiyo, lakini Bwana ni Mungu ambaye yuko tayari kuwasamehe watu wake kila wakati.

Ninafikiria kuhusu ukweli kwamba Mungu anajifunua kwa Musa kama nilivyo katika Kutoka sura ya tatu. Na kwa njia nyingi, hilo ni jina la ajabu. Daima hunikumbusha ni nani anayetangulia, utaratibu wa zamani wa vichekesho na Abbot na Costello.

Inaonekana Bwana hataki kumpa jibu. Lakini sehemu ya fumbo hapo ni kwamba Bwana atajaza maana ya jina hilo kwa kushughulika na watu wake. Na Bwana anapowasamehe watu baada ya kutenda dhambi na ndama wa dhahabu, anasema,

Mimi ni Mungu mwenye huruma, si mwepesi wa hasira, ni mwingi wa huruma, na mwingi wa uaminifu wa agano.

Hilo linakuwa kauli ya ungamo kuhusu Bwana katika Agano la Kale lote. Hilo ni mojawapo ya sifa zake. Yeye ni mwenye huruma.

Yeye ni mwenye rehema, hushika agano lake, si mwepesi wa hasira.

Kwa Kiebrania, ana pua ndefu. Inachukua muda mrefu kwa pua ya Mungu kuwa nyekundu na hasira na kujitokeza pale atakapojibu katika hukumu, na tunaona hilo katika Agano la Kale lote.

Kufikia wakati tunapomfikia Yeremia, kumekuwa na mamia ya miaka ya ukosefu wa uaminifu katika agano. Na kwa hivyo, tunafikia mwisho wa sura ya pili, inaeleweka kabisa ikiwa Mungu angetangaza tu hukumu kwa watu wake, lakini ukweli ni kwamba anawapa fursa ya kutubu. Mungu hufanya hivyo.

Hivyo ndivyo Mungu alivyo. Nami nafurahi kwamba naweza kuona hilo na kupitia hilo. Na ninajua kwamba hilo limetokea maishani mwangu pia.

Kabla hatujamfikia Yeremia, kumekuwa na nyakati ambapo Mungu kimsingi ameipa Yerusalemu tarehe ya mwisho na kusema, huu ndio mwisho. Huu ndio mwisho. Katika karne ya nane, karne moja kabla ya Yeremia, nabii Mika alisema katika sura ya tatu, Mika sura ya tatu, mstari wa tisa hadi 12, Sayuni italimwa kama shamba, na mlima wa hekalu utakuwa rundo la magofu.

Namaanisha, ni kauli ya moja kwa moja ya hukumu. Hakuna kama, labda wewe utafanya, labda yeye hatafanya. Lakini watu walimjibu Mungu.

Mfalme alimjibu Mungu ipasavyo, na Bwana akaghairi kutoa hukumu hiyo. Katika nusu karne kabla ya wakati wa huduma ya Yeremia, nabii Manase alikuwa ametekeleza, au mfalme Manase, alikuwa ametekeleza utawala wake mwovu, mfalme mbaya zaidi kuwahi kutokea Yuda. Na Bwana anasema mahali fulani, Nitaufuta Yerusalemu kama sahani.

Namaanisha, tayari kumekuwa na angalau mara mbili ambapo inaonekana kama Mungu amesema, hiyo inatosha. Nitahukumu. Hapana, lakini tunafika wakati wa Yeremia, siku za mwisho za taifa la Yuda katika nusu ya pili ya karne ya saba.

Na Bwana bado anawapa fursa ya kutubu, hata katika siku za mwisho. Nakumbuka mwanasiasa mmoja miaka michache iliyopita akielezea kwa nini hawakutimiza ahadi za kutekeleza jambo fulani kwa wakati maalum. Na wakasema lazima uelewe kwamba tunafanya kazi kwa tarehe ya mwisho inayoweza kubadilika au tarehe ya mwisho inayoweza kuhamishwa.

Na kwa njia nyingi, hivyo ndivyo Mungu anavyowatendea Israeli. Anawajia mwaka wa 701 KK na kusema, sawa, nimemaliza. Yerusalemu itageuzwa kuwa rundo la magofu.

Hekalu litaangushwa. Hezekia na watu wanaitikia, Mungu anajuta kutoa hukumu. Manase, ndiye mfalme mbaya zaidi kuwahi kuwa naye Yuda.

Anawatoa wanawe kafara. Ameijaza Yerusalemu damu. Nimemaliza.

Nitawahukumu. Yosia anakuja, anamrudia Bwana. Bwana anatubu.

Yosia, mfalme wa mwisho mcha Mungu, na wafalme wanne waliofuata baada yake ni waovu kwa kila njia. Kila mtu alifanya yaliyo maovu machoni pa Bwana. Mungu bado anawapa watu fursa ya kutubu.

Huyo ndiye aina ya Mungu wa Agano la Kale. John Goldengate anasema kwamba mara nyingi tunamlinganisha Mungu wa Agano la Kale na Mungu wa Agano Jipya, na tunafikiri kwamba Mungu wa Agano la Kale ndiye Mungu mwenye hasira, hukumu, na ghadhabu, na Mungu wa Agano Jipya ndiye Mungu wa upendo na rehema. Hata hivyo, anasema kwa njia nyingi, tunapomtazama Mungu wa Agano la Kale, yeye ndiye babu mwenye kusamehe zaidi mara nyingi.

Mungu wa Agano Jipya, wakati umefika ambapo Bwana anapuuza nyakati za ujinga hapo awali, na anawataka watu watubu. Pande zote mbili za Mungu zinaakisiwa katika la Kale na Jipya, lakini kwa namna fulani, ana hoja. Mungu ni mwenye upendo, neema, na rehema, na hiyo ni upande wa Mungu wa Agano la Kale ambao nadhani mara nyingi watu wengi wameukosa na hawauelewi.

Kwa hivyo, kwa kuzingatia mashtaka katika sura ya pili, kuna kila sababu ya kufikiria kwamba hakuna fursa kwa Yuda kutubu. Hilo ndilo suala ambalo tualizungumzia tunapoendelea na andiko hili. Suala la kumrudia Bwana litajadiliwa katika sura ya tatu, mstari wa kwanza na wa tatu.

Kuna neno muhimu katika kitabu cha Yeremia ambalo litatumika mara kadhaa. Kwa kweli, nadhani labda ni neno muhimu la kitheolojia katika kitabu hicho, lakini ni neno ambalo ni muhimu sana katika kitabu hiki. Na ni neno shub , ambalo linamaanisha kugeuka au kutubu.

Sasa, kwa maana halisi, inamaanisha kugeuka, na inaweza kutumika kwa njia hiyo. Kwa maana zaidi ya kitheolojia, inaweza kutumika kwa njia chanya na hasi katika Agano la Kale. Kwa njia hasi, inazungumzia kugeuka kutoka kwa Mungu.

Tunarejelea watu ambao wamerudi nyuma . Wamerudi nyuma kutoka kwa kujitolea na uaminifu wao kwa Mungu. Hilo ndilo wazo la shub na maana yake hasi.

Maana chanya ni kwamba shuv inamaanisha kutubu, kubadilisha njia zako, au kumrudia Mungu. Na kwa kweli tutaona neno hilo likitumika katika njia hizo zote hapa katika sura hii mahususi. Kuanzia Yeremia sura ya tatu, mstari wa kwanza hadi sura ya nne, mstari wa nne, nadhani nambari zangu ni sahihi hapa.

Kizio cha mzizi kimetumika mara 17 katika sehemu hii moja. Kwa hivyo, mimi huwaambia wanafunzi wangu kila wakati, kuwa makini na mambo yanayorudiwa. Na hata mimi si mchoyo wa kutosha kukosa ukweli kwamba neno shub ni muhimu sana hapa.

Kwa hivyo, katika sehemu ya mwanzo, sura ya tatu, mstari wa kwanza, suala zima la uwezekano wa kurudi linaulizwa. Na ninataka kutumia muda kidogo kwenye mstari huu wa kwanza. Hivi ndivyo unavyosema.

Ikiwa mtu atamtaliki mkewe na yeye akamwacha, sawa, hii hapa sitiari yetu ya ndoa. Ikiwa Bwana atamtaliki Israeli au Yuda, na Israeli au Yuda akamwacha na kuwa mke wa mtu mwingine, je, yeye, mume, atamrudia? Na hapo ndipo neno letu shub . Sasa, ikiwa mtu atamtaliki mkewe, wanajihusisha na wengine, je, inawezekana kwake kuchumbiana na kurudi kwa mke wake wa kwanza? Je, nchi hiyo isingechafuliwa sana? Umecheza uzinzi na wapenzi wengi.

Je, mtanirudia mimi, asema Bwana? Sawa. Sasa tunachopaswa kuelewa hapa ni kwamba tunahitaji kuelewa sheria ya talaka ya Agano la Kale.

Pia tunahitaji kuelewa kwamba kwa kuwa nabii anauliza swali hapa, je, inawezekana kuwepo na mzozo kati ya Israeli na Bwana au kati ya Yuda na Mungu baada ya jinsi walivyogeukia miungu hii mingine na kujihusisha katika uhusiano? Je, hilo linawezekana? Na katika mistari ya mwanzo hapa, uwezekano wa hili hauonekani kuwa mkubwa sana. Inaposema, je, mtanirudia mimi, jibu linalotarajiwa hapa, tunaweza karibu kusema swali, hamtatarajia kuweza kunirudia mimi, je, mtarudi, asema Bwana. Jibu hasi kwa hili linalotarajiwa linaonekana wazi zaidi tunapoelewa jinsi Yeremia anavyorejelea hapa sheria ya talaka inayopatikana katika sheria ya Musa.

Kifungu muhimu kuhusu talaka katika Pentateuki na sheria ya Musa kinapatikana katika Kumbukumbu la Torati sura ya 24, mstari wa kwanza hadi wa nne. Mstari huu ni muhimu sana, au kifungu hiki ni muhimu sana kwa kinachoendelea katika Yeremia sura ya tatu, kiasi kwamba ninahitaji kuchukua dakika moja kukisoma. Hivi ndivyo sheria ilivyosema.

Mwanamume akimwoa mke, akamwoa, kama huyo mwanamke hakupata kibali machoni pake, kwa sababu ameona jambo ovu kwake, akaandika hati ya talaka, akampa mkononi mwake, akamtoa nje ya nyumba, naye akaondoka nyumbani

kwake; na akienda akawa mke wa mtu mwingine, na huyo mwanamume wa pili akamchukia, akaandika hati ya talaka, akampa mkononi mwake, akamtoa nje ya nyumba yake; au yule mwanamume wa pili akifa, aliyemchukua awe mkewe, ndipo huyo mume wake wa kwanza, mume wa kwanza aliyemfukuza, asimtwae tena awe mkewe; na baada ya kuchafuliwa, kwa kuwa hilo ni chukizo mbele za Bwana, wala hutaleta dhambi juu ya nchi ambayo Bwana, Mungu wako, anakupa iwe urithi. Sawa, hii ndiyo njia ambayo hii ilifanya kazi.

Sheria ya talaka ya Agano la Kale ilisema kwamba ikiwa mwanamume na mwanamke walitalikiana ikiwa mwanamume alimpa cheti cha talaka, alihitajika kuandika hilo. Talaka iliruhusiwa hapa ikiwa angepata kitu kisichofaa ndani yake, na labda tunazungumzia jambo lisilofaa kimaadili. Sio tu kwamba alichoma mkate kama baadhi ya marabi wangesema baadaye.

Ikiwa mwanamume huyo alimpa hati hiyo ya talaka, na kama angeolewa na mwanamume mwingine, sheria ilieleza kwamba hangeweza kurudi tena kwa mumewe wa kwanza. Sasa, kumbuka, Mungu hakuwa akikubali talaka; hakuwa akiidhinisha talaka. Mpango wa awali wa Mungu ulikuwa kwamba mwanamume na mwanamke wafunge ndoa, waungane pamoja, huu ulikuwa muungano wa kudumu.

Lakini Yesu anasema kwamba sheria ya Musa iliruhusu talaka kwa sababu ya ugumu wa moyo wa mwanadamu. Kile ambacho Kumbukumbu la Torati lilikuwa linajaribu kufanya ni kupunguza utaratibu wa talaka. Ilikuwa inajaribu kuhakikisha kwamba ikiwa mwanamume atamwacha mkewe, na mwanamume hapa ndiye mwenye haki ya kufanya hivyo, angefanya hivyo tu baada ya kutafakari kwa makini sana.

Wanaume katika Israeli hawakupaswa kubadilishana wake zao kama karata za besiboli, na kwa hivyo ilibidi ampe cheti, na ilibidi atambue kwamba nikimpeleka mwanamke huyu mbali, na akiolewa na mwanaume mwingine, siwezi kamwe kumrudisha. Yeremia anapofikiria kuhusu uwezekano wa Israeli kumrudia Bwana, anarejelea haswa sheria hii ya talaka. Na kulingana na kile sheria hii inasema, uwezekano wa Yuda kumrudia Mungu hauonekani kuwa wa kuwezekana.

Sasa ngoja nitajie njia mahususi ambazo sheria hii ya talaka inajirudia yenyewe nyuma ya Yeremia sura ya 2 na mstari wa 3. Kumbuka, sheria ya talaka ilisema kwamba ikiwa mtu atapata kitu kisichofaa kwa mkewe, neno la Kiebrania hapo ni matzah. Naam, tukirudi kwenye sura ya 2 mstari wa 5, tukiuliza swali kwa Israeli, nabii anasema, baba zenu walipata kosa gani kwangu? Matzah. Kwa hivyo, katika hali fulani, je, Israeli imepata kitu kwa Mungu ambacho kingemfanya Mungu astahili talaka? Katika sura ya 3 mstari wa 6 hadi 10, Bwana atazungumzia uhusiano wake na ufalme wa kaskazini wa Israeli.

Na katika mstari wa 8, atasema, Nimempa cheti na hati ya talaka. Kwa hivyo, Bwana mwenyewe amefuata mchakato ulio katika Kumbukumbu la Torati 24. Amewapa cheti cha talaka.

Na tunapofikiria tatizo la talaka katika jamii yetu, fikiria tu ukweli kwamba Bwana mwenyewe amepitia uzoefu huo. Tunatamani kuwafanya watu kuwa raia wa daraja la pili wanaopitia mambo ya aina hii. Bwana alipitia hilo katika uhusiano wake na Israeli.

Sheria ya talaka ilipozungumzia kuhusu mume wa kwanza kumchukua mke wake, neno linalotumika hapo ni neno shub . Je, angeruhusiwa kurudi kumchukua? Vitenzi shub na lakak , hilo ndilo neno linalotajwa hapa. Je, Israeli angeweza kumrudia Bwana? Kwa kuzingatia ukweli kwamba mume katika Kumbukumbu la Torati 24 hakuruhusiwa kurudi kwa mke wake wa kwanza ikiwa angeolewa na mtu mwingine, swali lililo mwishoni mwa mstari wa 1, je, ungenirudia sasa, linatarajia jibu hasi.

Sasa katika NICOT, John Thompson anasema, Bwana ana mwanya hapa unaompeleka karibu na Kumbukumbu la Torati 24 kwa sababu Israeli haikuwahi kuolewa na miungu hii mingine. Lakini nadhani hilo halieleweki vizuri. Kwa kweli, kinachoendelea hapa ni kwamba hali inayoonekana katika Yeremia sura ya 3 ni mbaya zaidi kuliko ile tuliyo nayo katika Kumbukumbu la Torati 24.

Yuda hajaoa tu mwanamume mwingine. Wamefanya uzinzi baada ya uzinzi baada ya uzinzi. Na kwa kuzingatia Kumbukumbu la Torati 24, kwa kuzingatia tabia ya mume mwadilifu kama Mungu, lakini je, mtanirudia sasa, asema Bwana? Jibu litakuwa hapana. Muunganisho mwingine, na tutaumaliza na hili, ni kwamba Kumbukumbu la Torati 24, tutazungumzia kuhusu ukweli kwamba ikiwa mwanamume atarudi kumchukua mke wake wa kwanza baada ya kuolewa na mwanamume mwingine, ingeichafua nchi, Tameh.

Na kuna marejeleo kadhaa katika sura ya 2 kuhusu jinsi Israeli ilivyoichafua nchi. Na tena, neno linalotumika hapo ni Tameh. Katika sura ya 3, mstari wa 1 katika Yeremia, je, nchi hiyo isingechafuliwa sana? Na mzizi wake ni neno lingine la Kiebrania, Hanaf, lakini wazo lile lile la msingi hapa.

Mwanamke alipokuwa mwaminifu kwa mumewe baada ya talaka kutokea, kwa mumewe kurudi kwake, kwa namna fulani, kungechafua nchi. Sawa. Kwa hivyo, kila kitu kuhusu marejeleo haya ya Kumbukumbu la Torati sura ya 24 ambayo Yeremia anaendelea hapa kinatarajia tuseme tena, Sidhani kama uhusiano huu unaweza kurejeshwa.

Wanashtakiwa katika sura ya 2. Hawaaminifu. Wana hatia ya uzinzi. Kwa namna fulani, Bwana angeweza kuamuru adhabu ya kifo kwa kuzingatia Pentateuki.

Kwa kuzingatia Pentateuki katika Kumbukumbu la Torati sura ya 24, hakuna uwezekano mkubwa kwamba wangeweza kumrudia Bwana hata hivyo. Hii inaonekana kama hali isiyo na matumaini. Sasa, tunapoendelea mbele katika sura hiyo, mstari wa 2, tena, utasema, Inua macho yako kwenye vilele vya juu uone, wapi ambapo hukunaswa njiani? Umeketi ukingojea wapenzi kama Mwarabu jangwani? Umeitia unajisi nchi, Hanafi , kwa ukahaba wako.

Kwa hivyo, wao, wamechafua kila kitu ambacho Kumbukumbu la Torati 24 ilionya kingetokea wakati ndoa isingeheshimiwa. Hilo limetokea katika uhusiano wa Israeli na Mungu. Sasa, Bwana amejibu kwa hukumu.

Kwa hiyo, mvua zimezuiliwa, mvua za masika hazijanyesha, lakini una uso wa kahaba. Unakataa kuaibika. Je, hukuniita tu, baba yangu, wewe ni rafiki wa ujana wangu? Je, atakasirika milele? Je, atakasirika hadi mwisho? Tazama, umesema, lakini umefanya uovu wote ulioweza.

Uwezekano wa kurudi hauonekani kuwa wa kutegemewa sana kutokana na mtazamo wa Israeli au mtazamo wa Yuda pia. Wanaendelea kutenda dhambi hizi na uzinzi huu. Wana moyo mgumu.

Hawana hata aibu kwa yale waliyoyafanya. Kwa kuzingatia hili, kurudi hakuonekani kuwa jambo linalowezekana. Sura ya tatu, mstari wa sita hadi 11.

Historia ya zamani haionekani kuonyesha kwamba kurudi kunawezekana. Historia ya sasa haionyeshi hilo pia. Katika ujumbe uliotolewa kwa Israeli na Yuda katika sura ya tatu, mstari wa sita hadi 11, neno letu, shub , linaonekana sana.

Kwa hivyo ngoja nisome kinachoendelea hapa. Bwana aliniambia katika siku za Mfalme Yosia, umeona alichofanya? Yule asiye na imani, Israeli, na hapo ndipo tunapotumia neno shub kwa mara ya kwanza . Neno shub , asiye na imani, linaweza kumaanisha kumgeukia Bwana, lakini pia linaweza kumaanisha kumwacha Bwana.

Kwa hivyo, jinsi Bwana anavyoelezea Ufalme wa Kaskazini ni kwamba yeye ni mgeuko. Kwa hivyo, Bwana anataka wageuke katika mwelekeo sahihi warudi kwake. Kile ambacho Yuda na Israeli wameendelea kufanya ni kugeuka kushoto na kwenda mbali naye kadri wawezavyo.

Wao ni kama Yona, akikimbia kutoka mbele za Mungu. Umeona kile ambacho Israeli isiyo na imani ilifanya? Jinsi ilivyopanda juu ya kila kilima kirefu na chini ya kila mti mbichi na kufanya ukahaba huko? Huo ndio Ufalme wa Kaskazini. Nami nikawaza, baada ya kufanya hivi, ataacha , atarudi kwangu.

Lakini hakurudi, na dada yake mdanganyifu Yuda naye aliona hilo. Kwa hivyo, Israeli ni watu wanaogeuka. Wao ni watu wanyenyekevu wanaogeuka kutoka kwa Mungu.

Yuda ni watu wasaliti. Na Bwana anasema, Niliadhibu Israeli, na niliadhibu kwa ajili yake, na kwa kuzingatia hili, naamini kwamba watu wangu Yuda, mke wangu mwingine, wangeona hili na wangemrudia Mungu , lakini wanaitikia kama vile Israeli walivyofanya. Na katika historia ya hivi karibuni hapa, hawajamrudia Mungu zaidi ya vile Israeli walivyofanya.

Kwa hivyo, anaendelea kusema katika mstari wa nane, aliona kwamba kwa uzinzi wote wa Israeli asiye mwaminifu, nilikuwa nimemfukuza na hati ya talaka. Yuda aliona hili. Waliona kilichotokea kwa kuikataa Israeli.

Lakini dada yake mdanganyifu hakuogopa, lakini yeye pia akaenda akafanya ukahaba. Kwa sababu aliuchukulia ukahaba wake kuwa jambo dogo, aliichafua nchi kwa kufanya uzinzi na mawe na miti. Lakini kwa haya yote, dada yake mdanganyifu hakusita , akanirudia kwa moyo wake wote.

Israeli haikurudi. Na katika historia ya hivi karibuni, Yuda hajarudi. Na kwa namna fulani, Yuda ni mbaya zaidi kuliko Israeli kwa sababu waliona kilichompata dada yao, lakini waliendelea katika njia zao za dhambi.

Na nadhani kwamba watu katika ufalme wa Kusini wa Yuda wangesema , hebu tazama, sisi si waasi kama ufalme wa Kaskazini. Tuna patakatifu palipoidhinishwa huko Yerusalemu. Tunafuata uongozi wa mfalme wa ukoo wa Daudi.

Hata hivyo, usemi wa Yereimia ni kwamba wewe ni mbaya kuliko Israeli kwa sababu hujajifunza kutokana na mfano wao. Kwa hivyo historia iliyopita, wamefanya kila aina ya ukahaba. Wamefanya hivi mara kwa mara katika historia yao yote.

Katika historia ya sasa, hawajajifunza kutokana na mfano wa kuwageuza Israeli. Na kwa hivyo unafikiri, wow, Mungu amekamilika. Lakini hili ndilo jambo la kushangaza.

Kuna zamu katika mstari wa 11 katika kifungu hiki. Na kitakachotokea ni kwamba kutakuwa na wito unaorudiwa kwa watu kurudi. Sawa.

Sasa hebu nifikirie, hebu tufikirie maana yake. Mwanzoni mwa sura ya tatu, kwa kuzingatia Kumbukumbu la Torati 24, inaonekana haiwezekani kwa msingi wa sheria ambayo Mungu mwenyewe alikuwa ameweka kwamba angeweza kumchukua mke wake tena. Hii ndiyo hoja.

Mungu anampenda Yuda sana kiasi kwamba yuko tayari kuweka kando sheria yake ya talaka ili kuwarudisha watu wake. Huo ni upendo wa ajabu. Kwa kuzingatia historia iliyopita, kwa kuzingatia historia ya sasa, ambapo Yuda na Israeli hawajarudi, Bwana bado anawaambia watu wake kwamba bado kuna nafasi.

Tarehe ya mwisho imesogea tena, na Mungu anawapa watu wake fursa ya kurudi. Na kwa hivyo nini kitatokea katika nusu ya pili ya sura ya tatu, baada ya sababu hizi zote kwa nini hakupaswi kurudi, kuna wito unaorudiwa, rudi kwangu, nami nitakurejesha. Mstari wa 11, Bwana aliniambia, kugeuka Israeli kumejionyesha kuwa mwenye haki zaidi kuliko Yuda mdanganyifu.

Nenda ukatangaze maneno haya kuelekea kaskazini, ukaseme hivi: Rudi Israeli asiyeamini, asema Bwana, kwa maana sitaangalia hasira yako; kwa maana mimi ni mwenye rehema, asema Bwana. Huo ndio wito wetu wa kwanza. Nirudie. Sasa, kihistoria, inatuambia kwamba Yeremia alitangaza maneno haya kuelekea kaskazini katika siku za mwanzo za huduma yake wakati wa Yosia.

Na nadhani Bwana anawaita wahamishwa kutoka katika mgogoro wa Ashuru wamrudie Bwana, wajiunge na Yuda. Katika siku za Yosia, inaonekana kama uwezekano wa kuungana tena kitaifa. Na ikiwa watu wa Israeli wataacha njia zao za uasi na kumrudia Bwana, wanaweza kujiunga na Yosia na kuwa sehemu ya hili.

Tunajua kihistoria kwamba hilo halikutokea. Na kwa hivyo, ujumbe huu unamaanisha nini sasa kwamba kwa njia ya kihistoria ulitumika kwa hali hiyo maalum. Sasa, kama sehemu ya maandishi ya kibiblia ya kisheria, imekuwa wito unaorudiwa kwa Israeli, hata baada ya uharibifu wa Yerusalemu kutokea, kwao kumrudia Mungu.

Bwana aliupa ufalme wa kaskazini fursa katika siku za mwanzo za huduma ya Yeremia. Hilo halikutokea. Lakini neno hilo la Mungu linalodumu na linaloendelea linaishi kwa ajili ya waliohamishwa.

Nirudie mimi, Israeli msio na imani. Hili ndilo jambo pekee wanalopaswa kufanya, mstari wa 12. Kiri tu hatia yako kwamba ulimuasi Bwana, Mungu wako, na kutawanya fadhili zako kati ya wageni chini ya kila mti mbichi, wala hukuitii sauti yangu, asema Bwana.

Kiri dhambi yako. Badala ya kuwa kama ulivyokuwa katika sura ya 2 unaposema, sijui unachozungumzia. Sijawafuata Mabaali.

Mimi sina hatia. Nimefanya nini? Kiri tu ukosefu wako wa uaminifu, naye Bwana atakurejesha. Mstari wa 14, wito wa pili.

Rudini, enyi watoto wasio na imani. Matumizi mawili ya neno yanaonyeshwa hapo. Rudini kwangu, enyi watoto wanaokataa, kwa maana mimi ndiye bwana wenu.

Nitawachukua mmoja kutoka mji mmoja na wawili kutoka familia moja, nami nitawaleta Sayuni. Tena, nadhani urejesho uliofikiriwa wakati wa Yosia, haukutokea, lakini kuna wito unaoendelea wa Bwana hata baada ya uhamisho au hata wakati wa

huduma ya Yeremia kwa watu wa Yuda kabla ya Wababeli kuuteka mji. Ujumbe huo unaendelea kutimizwa tena.

Rudi kwangu. Bwana anakupa fursa ya kurudi. Kuna ahadi ya jinsi urejesho utakavyokuwa.

Kumbuka kwamba wakati wowote Bwana anapotoa sababu ya toba, daima kuna wito mzuri. Na hii ndiyo ahadi ya kile ambacho Bwana atawafanyia. Mkinirudia mimi, nitawapa wachungaji wanipendezao moyo wangu, watakaowalisha kwa maarifa na ufahamu.

Na mtakapongezeka na kuongezeka katika nchi siku hizo, asema Bwana, hawatalitaja tena sanduku la agano la Bwana; halitaingia kwangu wala halitakumbukwa. Wakati huo, Yerusalemu utaitwa kiti cha enzi cha Bwana, na mataifa yote yatakusanyika kwake, mbele za Bwana huko Yerusalemu.

Wala hawatafuata tena kwa ukaidi mioyo yao mibaya. Na hii inatazamia ufalme ujao. Na Bwana alikuwa akiwaahidi urejesho katika kiwango hicho ikiwa wangemgeukia wakati huu.

Historia ya wokovu ingekuwa fupi zaidi kama watu wangemgeukia Mungu hapo awali. Lakini kwa njia nyingi, wao ni kama sisi. Na kwa hivyo, Mungu anaendelea kuwafikia watu waasi.

Katika mstari wa 22, tuna matumizi matatu ya mzizi, shub , katika kifungu hiki maalum. Rudini, shub , enyi msioamini. Rudini kwangu, enyi wana mlioasi, nami nitawaponya mlioasi.

Kwa hivyo, Bwana anasema, tazama, najua una tatizo la kugeuka, lakini ukirudi kwangu, nitakufanyia upasuaji wa moyo ili usiwe na tabia hii ya kunigeuka. Na hatimaye ndivyo Mungu atakavyofanya katika agano jipya. Nitaandika sheria mioyoni mwenu.

Historia hii ya kugeuka itageuzwa. Hatimaye, wito wa mwisho wa kurudi umetolewa kwetu katika sura ya nne, mstari wa kwanza. Na kuna matumizi mawili ya kitenzi shub katika kifungu hiki pia.

Kama mkirudi, Ee Israeli, asema Bwana, kwangu mimi, mnapaswa kurudi. Hivyo ndivyo Bwana anavyotaka. Na hivi ndivyo itakavyokuwa.

Ukiondoa machukizo yako mbele zangu na usiyumbeyumbe, tazama, itabidi uondoe sanamu zako. Haiwezi tena kuwa Mungu, pamoja na miungu hii mingine yote. Itakuwa lazima iwe Yahweh pekee.

Na ukiapa kama Bwana aishivyo katika kweli na katika haki na uadilifu, ndipo mataifa yatajibariki katika yeye, nao watajisifu katika yeye. Sasa kifungu hiki ni muhimu kwa sababu kinatukumbusha kile kilicho hatarini katika kugeuka kwa Israeli. Kugeuka kwa Israeli hakukuwa muhimu tu kwa Israeli bali kwa baraka ambazo Israeli wangepata katika nchi kama watu wateule wa Mungu.

Kifungu hiki kinaturudisha kwenye agano la Ibrahimu. Na kumbuka agano la Ibrahimu, Mungu alitoa ahadi tatu mahususi kwa Ibrahimu. Alisema nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa.

Nitawapa nchi, na mataifa yote yatabarikiwa. Na katika vifungu vingine inasema, mataifa yote yatajibariki katika Ibrahimu. Kile ambacho Mungu alikuwa amekusudia ni kwamba Ibrahimu na watu wake, watu wateule wa Mungu, wangepatanishwa kama ufalme wa makuhani, baraka ya Mungu kwa mataifa mengine.

Kile ambacho Yeria anawakumbusha watu katika sura ya 4 ni kwamba si tu kwamba dhambi yenu imewaathiri, bali dhambi yenu imewanyima mataifa mengine ambayo mlipaswa kuwaombea baraka za Mungu na ulinzi wa Mungu na uwepo wa Mungu. Na kwa hivyo, anasema, mkinirudia mimi, mstari wa 2, ndipo mataifa yatakapoweza kujibariki katika yeye, na katika yeye watatukuzwa. Tazama, muundo wa agano la Ibrahimu hatimaye utafanya kazi ikiwa mtafanya kile ambacho Mungu anakiita.

Kwa hivyo hata katika sura hizi za mwanzo za Yeria, baraka za ufalme wa Mungu ambazo hatimaye zitatokea katika ufalme wa mwisho zinatolewa kwa Israeli katika sura ya 3 na sura ya 4 katika siku za Yeria. Mambo ambayo Mungu alikuwa ameyabuni, ufalme wa Mungu, baraka za Mungu, uwepo wa Mungu, chombo cha Israeli kinachotumika kupatanisha baraka hizo, ndivyo Mungu anavyoahidi kurejesha hapa. Sehemu hii inahitimisha na picha kadhaa zenye ufanisi sana zinazotukumbusha jinsi kurudi kwa Bwana kutakavyokuwa.

Na hivi ndivyo taswira hizo zilivyo katika mstari wa 3 na 4. Kwa maana Bwana awaambia hivi watu wa Yuda na Yerusalemu, Limeni ardhi yenu ya konde, wala msipande kati ya miiba. Udongo mgumu wa mioyo yenu ya kibinadamu, limeni, limeni ardhi ili mbegu ya neno la Mungu iweze kuanza kuzaa matunda maishani mwenu. Inatukumbusha sana mfano wa Yesu wa wapanzi .

Kuna aina zote za udongo. Kuna aina moja tu ya udongo inayopokea mbegu, na huanza kuzaa matunda. Hivyo ndivyo mwamini wa kweli anavyofanya.

Usipande kati ya miiba. Yesu alizungumzia kuhusu miiba, wasiwasi wa ulimwengu huu unaosonga. Yeria anatumia taswira kama hiyo hapa kwa watu katika jamii ya kilimo.

Na kisha, hatimaye, katika mstari wa 4, tahirini kwa Bwana na kuondoa govi za mioyo yenu. Enyi watu wa Yuda na wenyeji wa Yerusalemu, ghadhabu yangu isije ikatoka kama moto na kuwaka bila mtu wa kuizima kwa sababu ya uovu wa matendo yenu. Tunacho hapa ni kwamba kuna mwito wa mwisho wa toba, na sasa, badala ya ahadi chanya za kile Mungu atafanya, kuna onyo, kama ilivyo katika kitabu cha Amosi, kwamba ikiwa hamtatubu, ikiwa hamtabadilisha njia zenu, ikiwa hamtavunja ardhi iliyopandwa, ikiwa hamtatahiri mioyo yenu, basi ghadhabu ya Mungu itawaka kama moto.

Taswira ya tohara ilikuwa ishara ya agano ambayo Mungu alikuwa amempa Ibrahimu na watu wake. Kutahiri govi ilikuwa ukumbusho kwamba walikuwa wa Bwana. Na taswira hiyo imetumika hapa na katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati, toharani mioyo yenu.

Kataa chochote kinachopinga kumrudia Mungu, fanya upasuaji wa moyo, na hatimaye unifuata. Na kwa hivyo, tunaishia na picha ya kuvutia sana katika Yeremia sura ya pili, ambayo mwandishi mmoja ameiita picha ya kahaba aliye na mvuto. Katika sura ya pili, kahaba asiye mwaminifu ambaye amemwacha mumewe.

Katika sura ya nne, mwana aliyetahiriwa ambaye ni mshiriki wa agano anafurahia baraka zote ambazo Mungu amewapa watu wake licha ya ukafiri wao. Licha ya kile kilichoonekana kuwa tarehe za mwisho zisizobadilika hapo awali, Bwana bado anawapa fursa ya kurudi. Sasa, tunahitaji kuelewa tunaposoma kitabu cha Yeremia kwamba hii inaweka mpangilio wa kitabu.

Wakati mimi na mke wangu, tunapoketi kutazama filamu, au tunapoketi kutazama kipindi cha televisheni, tukifikia mwisho wa hilo na kusema, Sidhani kama filamu hiyo ilikuwa na hadithi nyingi, kwa ujumla hiyo ina maana kwamba hatukufurahia hadithi hiyo. Hakukuwa na kitu hapo kilichovutia umakini wetu. Katika Yeremia, jambo litakalovutia umakini wetu ni jinsi wanavyoitikia. Na nadhani tunajua na tunaelewa kulingana na historia ya Agano la Kale, na kinachotokea hapa ni kwamba Yeremia, huduma yake, hatimaye ilishindwa kutoka kwa mtazamo wa kibinadamu kwa sababu watu hawakuitikia.

Hawakusikiliza. Na tutaendeleza hili zaidi tunapoingia katika sehemu iliyobaki ya kitabu, lakini vifungu vichache tu ambavyo vitatufafanulia hili. Sura ya 8 , mistari ya 4 na 5. Utawaambia, Bwana asema hivi, watu wakianguka, je, hawainuki tena? Sawa, jambo la kawaida, unaanguka chini, unajikwaa, unainuka.

Mtu akigeuka, harudi. Ukienda safari ya ndege, kwa kawaida hununua tiketi ya njia mbili na kurudi nyumbani. Kwa nini watu hawa wamegeuka kwa kurudi nyuma kila mara? Wanashikilia udanganyifu, nao wanakataa kurudi.

Kwa hivyo kimsingi, haya ndiyo yatakayotokea katika kitabu cha Yeremia. Watu wangu wana hatia. Ninawapa fursa ya kurudi.

Wanaweza kufurahia baraka za ufalme, amani, usalama, na moyo uliobadilishwa. Mungu atawafanyia hivyo. Au wanaweza kukataa kurudi, na hasira kali ya Bwana haitarudi.

Na katika sura ya 8 mistari ya 4 na 5, tayari tuna jibu la watu. Hawatarudi. Sura ya 4 inasema, tahirini mioyo yenu na mrudi kwa Mungu.

Sura ya 6, mstari wa 10 unasema, Niseme na nani na kumpa onyo ili wasikie? Tazama, masikio yao hayajatahiriwa. Hawawezi kusikiliza. Tazama, neno la Bwana kwao limekuwa dharau.

Unajua, nasikia neno la Bwana katika Yeremia sura ya 2 na 3 na 4, na ni kama, wow, usemi wa ajabu wa upendo wa Mungu. Mungu anampenda sana bibi harusi wake asiye mwaminifu kiasi kwamba licha ya yale waliyofanya, yeye ni kama Hosea. Yuko tayari kwenda kumtafuta Gomeri na kumrudisha na kumnunua kutoka katika utumwa wake na kumpenda na kumrejsha na kufanya uhusiano huo wa kudumu wa upendo.

Wanadharau neno la Mungu, na wanaona onyo hilo kwa dharau. Tunapoendelea na safari yetu katika sehemu iliyobaki ya kitabu cha Yeremia, tutagundua matokeo na matokeo ya Israeli isiyoyana na imani kukataa kurudi nyuma. Na matokeo yake yatakuwa mabaya sana.

Tunapofikia uharibifu wa Yerusalemu katika sura ya 39, hayo ndiyo matokeo ya moja kwa moja ya watu kushindwa kumrudia Bwana. Maureen O'Connor, kama alivyosoma kitabu hiki, anabainisha kuwa moja ya mambo tunayoyaona katika kitabu cha Yeremia katika sura ya 1 hadi 25, kwamba wito wa kurudi utatawala katika sura ya 2 hadi 10. Tayari tumegundua katika sura ya 3 na mwanzoni mwa sura ya 4, kuna matumizi 17 ya neno shub .

Hata hivyo, kile O'Connor anachokiona ni kwamba katika sura ya 10 hadi 20 katika Yeremia, kuna miito mitatu tu ya kurudi, ni sehemu tatu maalum pekee. Na kisha, tunapohama kutoka sura ya 21 hadi 25, kimsingi, miito hiyo ya kurudi hutoweka. Tunachogundua ni kwamba kitabu cha Yeremia chenyewe, si mkusanyiko wa jumbe zisizo na mpangilio wa kawaida.

Inasisitiza jambo. Yuda alipata fursa ya kumrudia Mungu, kupata uzoefu wa upendo wake, kufurahia kauli hiyo ya kukiri kuhusu Bwana kwamba yeye ni mwingi wa rehema, fadhili. Yeye si mwepesi wa hasira.

Yuko tayari kusamehe. Anadumisha uaminifu wa agano kwa vizazi elfu. Wanapoteza fursa hiyo.

Msiba wa fursa hii iliyopotea ya kuepuka hukumu ni kwamba ni jambo baya sana kwamba hukumu hutokea. Jambo la kusikitisha zaidi ni kutambua na kuelewa kwamba hukumu haikuwa ya lazima kabisa. Na tutaona, si katika Yeremia tu katika sura ya 1 hadi 25, ujumbe wa mashtaka.

Pia tutaona fursa iliyopotea ya kutubu na kumrudia Bwana na kupata rehema na neema yake.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika kozi yake kuhusu kitabu cha Yeremia. Hii ni kipindi nambari 10, Yeremia 3.1-4.4, Wito wa Kutubu, Shub.